

RECENZIJAZ DRUGOG RECENZENTA KNJIGE "PRIRUČNIK O PROIZVODNJI I UPOTREBI STOČNE HRANE - KRME"

U četvrtom broju 2004. godine časopisa "KRMIVA" na stranicama 217 do 219 prikazana je recenzija knjige skupine autora, koju su uredili znanstveni savjetnik dr. sc. Franjo Dumanovski i Zdenko Milas, dipl. ing. agr., "PRIRUČNIK O PROIZVODNJI I UPOTREBI STOČNE HRANE - KRME" iz pera gosp. prof. dr. sc. Kreše Mikuleca, umirovljenog redovitog profesora Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tom prilikom prikazan je kratki osvrt na svečano predstavljanje knjige "PRIRUČNIK O PROIZVODNJI I UPOTREBI STOČNE HRANE - KRME" koje je obavljeno 1. lipnja 2004. godine u sklopu održavanja redovitog godišnjeg međunarodnog savjetovanja "KRMIVA 2004." Tom predstavljanju nazočilo je preko 200 uzvanika. Na predstavljanju su o knjizi govorili gđa. prof. dr. sc. dr. h. c. Gordana Kralik, rektorica sveučilišta "Josip Juraj Strossmayer" iz Osijeka, gđa. prof. dr. sc. Vlasta Šerman, redovita profesorica u Zavodu za hranidbu Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gospodin prof. dr. sc. Stjepan Mužić, redoviti profesor u Zavodu za hranidbu Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gosp. prof. dr. sc. Ivo Miljković, umirovljeni redoviti profesor Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik izdavačke djelatnosti Hrvatskog agronomskog društva, gosp. Ivan Marohnić, dipl. ing. agr., tehnički urednik časopisa "KRMIVA", gosp. Slavko Lulić, dipl. ing. agr., direktor poduzeća "Krmiva" iz Zagreba, te predsjednik Izvršnog odbora grupacije industrije stočne hrane u Hrvatskoj iz Zagreba pri Hrvatskoj gospodarskoj komori u Zagrebu, gosp. znanstveni savjetnik dr. sc. Franjo Dumanovski, glavni i odgovorni urednik časopisa "KRMIVA", gosp. Lazar Marić, dipl. ing., umirovljeni dugogodišnji direktor poduzeća "Poljoprerađa" d. d. iz Zagreba - Hrvatski Leskovac.

U ovom broju časopisa "KRMIVA" objavljujemo recenziju drugog recenzenta knjige "PRIRUČNIK O PROIZVODNJI I UPOTREBI STOČNE HRANE - KRME" gospodina Lazara Marića, dipl. ing. agr., umirovljenog dugogodišnjeg direktora poduzeća "Poljoprerađa" d. d. Zagreb - Hrvatski Leskovac.

Uredništvo

Predmet: Recenzija djela skupine autora "Priručnik o proizvodnji i upotrebi stočne hrane - krme" uređenu od dr. sc. Franjo Dumanovski, znanstveni savjetnik i Zdenko Milas, dipl. ing. agr., na njihovu vlastitu zamolbu.

Podaci o recenzentu: Lazar Marić, dipl. ing. agr., savjetnik u poduzeću "Poljoprerađa" d.d. - Tvornica stočne hrane - Hrvatski Leskovac, Zagreb, Remetinečka cesta 77.

Podaci o recenziranom djelu: Rukopis obuhvaća 760 stranica štiva pisanog elektronskim računalom. Štivo je raspoređeno u 32 poglavlja i to: 1. Proslav (F. Dumanovski), 2. Sustavi normizacije, mjeriteljstva, kakvoće, ocjene sukladnosti, Codex Alimentarius, tehničko usklađivanje, Zakon o hrani

(Nada Markovčić), 3. Miješanje krmnih smjesa - tehnološki zahtjevi i mogućnosti proizvodnje (Z. Katić), 4. Usitnjavanje zrnja u tvornicama krmnih smjesa (Z. Katić), 5. Nova saznanja o tehnologiji sušenja zrna (Z. Katić), 6. Strojevi i postupci za tlačno-toplinsku doradu - Potrebna energija i kakvoća proizvoda (Z. Katić), 7. Tehnologija vaganja (Tajana Krička i sur.), 8. Prerada krmiva (D. Grbeša, Silvana Grbeša), 9. Energetska vrijednost stočne hrane (D. Grbeša), 10. Značajke i hranjive vrijednosti sirovina za krmne smjese (Tajana Černy, Jasna Posavac), 11. Poznavanje voluminoznih krmiva (V. Pintiće), 12. Aditivi u hranidbi životinja (F. Dumanovski), 13. Svojstva premiksa (D. Grbeša), 14. Higijensko-mikrobiološka prosudba kakvoće stočne hrane (S. Topolko), 15.

Hranidba peradi (kokoši, purani, patke, guske, japanske prepelice, fazani, biserke, nojevi, golubovi) (F. Dumanovski i sur.), 16. Hranidba svinja (Nora Mas i sur.), 17. Osnove hranidbe krava tijekom laktacije (Vlasta Šerman), 18. Preporuke za hranidbu visoko mliječnih krava u tranziciji (D. Grbeša), 19. Fiziološke osnove hranidbe teladi (Vlasta Šerman), 20. Hranidba ovaca (Ž. Mikulec), 21. Hranidba koza (Ž. Mikulec), 22. Hranidba jelena (Ž. Mikulec), 23. Opća hranidba konja (Vlasta Šerman), 24. Hranidbene norme za kuniće - Osnove hranidbe krznaša (S. Mužić), 25. Hranidba riba i potrebe za hranjivim tvarima u aqua- i marikulturi (F. Dumanovski), 26. Hranidba kućnih ljubimaca pasa i mačaka (F. Dumanovski), 27. Sastav hranjivih tvari u voluminoznim krmivima (pripremljeno prema NRC, 1999.) (T. Dumanovsky), 28. Preračunavanje mjera decimalnog sustava u američke i anglosaksonske mjere (T. Dumanovsky, Z. Weigand), 29. Tablice kao poseban prilog - Sadržaj pojedinih minerala u solima, 30. Dodavanje vitamina hrani pojedinih životinja, 31. Tablica nekih važnijih kemijskih elemenata, 32. Energetska vrijednost ulja i masti.

Popis znanstvene i stručne literature koja se koristila pri izradi Priručnika nije uvršten na zahtjev urednika obzirom na to što je zbog obimnosti cjelokupnog štiva istaknuto da se korištena literatura nalazi kod pojedinih autora teksta.

Ovome štivu su kao početak osnova poslužili Pravilnik o kakvoći stočne hrane (Narodne novine broj 26 od 25. veljače 1998. godine stranica 515-557) koji je u cijelosti naveden na stranicama Priručnika, kao i izmjene i dopune Pravilnika koje su objavljene u Narodnim novinama broj 55 od 02. lipnja 1999. godine, stranica 1969; broj 8 od 31. siječnja 2001. godine, stranica 229; broj 459 od 14. prosinca 1998. godine, stranica 3866-3867; broj 89 od 30. svibnja 2003. godine, stranica 2593; broj 76 od 09. svibnja 2003. godine, stranica 2705-2706; broj 120 od 11. rujna 1998. godine, stranica 3207, sve to pod redakcijom dr. sc. Ivana Jakopovića iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH u Zagrebu.

Mišljenje recenzenta: Predloženo štivo koje je skupljeno od vrsnih stručnjaka-znanstvenika i praktičara u Republici Hrvatskoj iz područja hranidbe životinja, profesora Agronomskog i Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu i Osijeku Ve-

terinarskog fakulteta i Instituta u Zagrebu, te Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, te praktičarima koji se cijeli svoj radni vijek bave hranidbom životinja, proizvodnjom stočne hrane, analitikom i kontrolom proizvoda i komponenti za stočnu hranu. To su sveučilišni profesori, docenti, doktori i magistri znanosti iz područja hranidbe životinja, te diplomirani inženjeri agronomije ili doktori veterinarske medicine, inženjeri kemije ili strojarstva.

Cjelokupna građa štiva ovog "Priručnika proizvodnje i upotrebe stočne hrane - krme" zamišljena je i podijeljena na tri osnovna dijela: 1. Pravilnik o kakvoći stočne hrane (N. N. RH broj 26 od 25. veljače 1998. godine) s izmjenama i dopunama, 2. Tehnološki uvjeti proizvodnje stočne hrane u mješaonicama ili tvornicama stočne hrane i 3. Opis krmnih sirovina namijenjenih proizvodnji stočne hrane na temelju kojih se proizvode krmne smjese, poštujući normative u hranjivim tvarima za pojedine vrste i kategorije životinja koji su dobiveni istraživanjima i objavljeni u stručnoj i znanstvenoj domaćoj i stranoj literaturi ili na temelju preporuka proizvođača linijskih hibrida svinja ili peradi.

Tako postavljeni koncept sadržaja knjige uspješno je ostvaren svim priloženim tekstovima i izborom pisaca članaka. Zahtjevi kakvoće u proizvodnji stočne hrane gotovo da ne odstupaju od onih koji su nazočni u proizvodnji ljudske hrane. Proizvođači stočne hrane moraju biti s tim upoznati pogotovo zato što se u posljednje vrijeme pojavljuje zatvaranje pojedinih mješaonica ili tvornica stočne hrane iz konkurentskih razloga i nemogućnosti opstanka na tržištu koje je sve zahtjevnije. Iza uspješne peradarske ili stočarske proizvodnje stoji proizvodnja hrane dobre i stalne kakvoće. Stočarski i peradarski proizvodi - meso, jaja, mlijeko - moraju biti temeljeni na dobroj tehnološkoj upućenosti za proizvodnju stočne hrane, a samim tim stočari moraju znati i imati što je moguće više podataka na jednom mjestu o potrebama pojedinih životinja u hranjivim tvarima, što čini gospodarsku opravdanost i uspješnu proizvodnju. Za ostvarenje toga potrebno je poštivati sve zakonitosti znanosti i struke. Ova je knjiga prva takve vrste na hrvatskom jeziku što čini prekretnicu u iznalaženju uputa i podataka o proizvodnji stočne hrane i njezine upotrebe u proizvodnji visokozahtjevnih i visokoizvodnih životinja za postizanje proizvoda visoke

kakvoće kakve zahtjeva suvremeni kupac potrošač. Ova knjiga će korisno poslužiti ne samo proizvođačima i korisnicima stočne hrane, nego isto tako i nadležnim inspektorima - tržnim, poljoprivrednim, veterinarskim - koji će u njoj pronaći veliki broj podataka na jednom mjestu, uz potrebna tumačenja i pojašnjenja.

Priloženi rukopisi opsežno su štivo skupljeno od vrsnih stručnjaka - praktičara i znanstvenika - koji spadaju u vrh znanosti o hranidbi životinja u Hrvatskoj, kao i praktičara koji su gotovo cijeli svoj

radni vijek posvetili unapređenju stočarske i peradarske proizvodnje. Upravo zahvaljujući tim ljudima bilo je moguće ostvariti ovaj "Priručnik o proizvodnji i upotrebi stočne hrane - krme " za kojim se pokazivala stalna potreba. Želja je ostvarena ovom knjigom prvi put u slobodnoj državi Hrvatskoj. Iz svih navedenih razloga predložak knjige "Priručnik o proizvodnji i upotrebi stočne hrane - krme" treba svesrdno i od srca preporučiti za tisak.

Lazar Marić, dipl. ing. agr.